

Valstybinio audito ataskaitos santrauka

VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS TEISINGUMO MINISTERIJOJE

2014 m. lapkričio 14 d. Nr. VA-P-90-2-13

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

COBIT – ISACA¹ sukurta IT valdymo ir vadovavimo metodika

Duomenų sintaksės taisyklės – duomenų aprašymo ir manipuliavimo instrukcijos (taisyklės)

Duomenų žodynas (angl. – *Data Dictionary*) – duomenų bazė, kurią sudaro duomenų elemento pavadinimas, tipas, reikšmių diapazonas, šaltinis ir įgaliojimas prieiti prie kiekvieno duomenų bazės duomenų elemento. Ši duomenų bazė nurodo ir tai, kurios taikomosios programos naudoja tuos duomenis, todėl, nagrinėjant duomenų struktūrą, gali būti pateiktas duomenis naudojančių programų sąrašas. Duomenų žodynas gali veikti kaip savarankiška struktūra, naudojama valdymui arba dokumentavimui, arba gali valdyti duomenų bazės darbą²

IS – informacinė sistema

IT – informacinės technologijos

IVPK – Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos

KADIS – Kalėjimų departamento informacinė sistema

Kitos šioje ataskaitoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme.

---

¹ ISACA – Information Systems Audit and Control Association. Prieiga per internetą <http://www.isaca.org/about-isaca/Pages/default.aspx> [Žiūrėta 2013-11-27].

² COBIT 4.1, 2011 m., Vilnius, 189 psl.

SANTRAUKA

Vienas Teisingumo ministerijos veiklos tikslų – formuoti valstybės politiką registų ir ministro valdymo sričiai priskirtų informacinių sistemų veiklos srityse, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą³. Teisingumo ministro valdymo srityje yra visai valstybei ypač didelę svarbą turintys informaciniai išteklių – valstybės registrai ir valstybės informacinės sistemos.

Daugumą ministerijos valdomų informacinių išteklių tvarko teisingumo ministro valdymo sričiai priskirtos institucijos, todėl audito metu pagrindinis dėmesys buvo skirtas ministerijos veiklai ir veiksams, užtikrinantiems šių išteklių tvarkymo planavimą ir organizavimą, stebėseną, vertinimą ir koordinavimą, kitiems valstybės informacinių sistemų ir registų strateginio valdymo aspektams.

Ministerija ir teisingumo ministro valdymo sričiai priskirtos įstaigos valdo ir (ar) tvarko 28 informacines sistemas bei registrus ir 1 kadastrą. Teisingumo ministro valdymo sričiai priskirta 16 įstaigų.

Audito tikslas – įvertinti Teisingumo ministerijos informacinių išteklių valdymą.

Auditą atlikome Teisingumo ministerijoje. Informaciją rinkome teisingumo ministro valdymo sričiai priskirtose institucijose: Centrinėje hipotekos įstaigoje, Europos teisės departamente, Kalėjimų departamente, Valstybiniame patentų biure, Lietuvos teismo ekspertizės centre, Lietuvos teisės institute, Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje, Vilniaus valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboje, VĮ Registrų centre, Valstybinėje teismo medicinos tarnyboje ir Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje.

Audito išvados pateikiamos išanalizavus gautą ministerijos valdomų informacinių išteklių dokumentaciją, darbo grupių ir komisijų darbo reglamentus ir protokolus, informacinių išteklių kūrimo dokumentaciją, registų ir informacinių sistemų registro duomenis, atsižvelgus į pokalbius su ministerijos ir išvardytų įstaigų atstovais.

Audituojamas laikotarpis 2010–2013 m.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

1. Nėra visą teisingumo ministro valdymo sritį apimančios IT valdymo sistemos, nesivadovaujama rekomenduojamais IT paslaugų valdymo standartais:
  - 1.1. ministerija į IT plėtros planavimui skirtus dokumentus įtraukdama tik dvi (iš 16) teisingumo ministro valdymo sričiai priskirtas įstaigas, koordinuoja ne visų ministro valdymo srities informacinių išteklių kūrimo ir tobulinimo kryptis (1.1 poskyris, 9 psl.);

---

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-09 nutarimu Nr. 851 patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų 7 p.

- 1.2. Teisingumo ministro valdymo srityje yra valstybės IS ir registrų, kurių valdytoja turėtų būti pati ministerija, o ne ministro valdymo sričiai priskirtos įstaigos (1.3 poskyris, 13 psl.);
- 1.3. nėra valdymo struktūros, kurioje dalyvaujantys asmenys atstovautų visų ministerijos valdomų sričių IT poreikiams ir analizuotų ministerijos valdomoms valstybės IS ir registrams kylančias rizikas, jas apibendrintų, teiktų siūlymus, priimant strateginius sprendimus dėl IT plėtros prioritetų ir investicijų į šias technologijas (1.3 poskyris, 13 psl.);
- 1.4. IT projektų vykdymo valdymas ministerijai pavaldžiose įstaigose nėra sistemiškas, ne visada įvertinamas IT sprendimų poreikis ir techninis suderinamumas valstybės mastu (1.5 poskyris, 18 psl.);
- 1.5. ministerijos vadovybė neturi duomenų apie teisingumo ministro valdymo srities IT procesų efektyvumą, atitiktį veiklos reikalavimams, todėl nenumatoma IT procesų kontrolės spragos (1.7 poskyris, 22 psl.).
2. Teisingumo ministerijoje kontrolės priemonės, padedančios užtikrinti teisės aktais nustatytą el. informacijos (duomenų) konfidencialumą, vientisumą ir prieinamumą, yra nepakankamos, nes:
  - 2.1. nėra teisingumo ministro valdymo srities informacinių išteklių bendros architektūros modelio, atitinkančio visoje valdymo srityje sudaromus IT plėtros planus (1.2 poskyris, 12 psl.);
  - 2.2. nenumatyta valdymo srities duomenų klasifikavimo sistema, pagrįsta duomenų svarba ir diskretiškumu (1.2 poskyris, 12 psl.);
  - 2.3. nepaskirtas asmuo, atsakingas už ministerijai pavaldžių institucijų IT saugos kuravimą, koordinavimą ir kontrolę (1.3 poskyris, 13 psl.).
3. Sukurta investicijų planavimo ir skyrimo sistema nepakankamai efektyvi sprendžiant IT investicijų klausimus, nes investicijų skyrimo atrankos kriterijai informacinėms sistemoms ir registrams taikomi netinkamai (1.4 poskyris, 16 psl.).
4. Ministerija skiria nepakankamai dėmesio teisingumo ministro valdymo sričiai priskirtų institucijų IS ir registrų kūrimui ir įteisinimui:
  - 4.1. neturi tikslios informacijos apie ministro valdymo srities informacinių išteklių skaičių, o ministerijai pavaldžios įstaigos naudoja neįteisintas IS (1.2 poskyris, 12 psl.);
  - 4.2. Kalėjimų departamentas nevykdo Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų privalomų reikalavimų kuriant IS, todėl neužtikrina reikiamo KADIS duomenų tvarkymo, naudojimo ir saugos (1.5 poskyris, 18 psl.);
  - 4.3. nesuderinti ir nepatvirtinti vieno registro ir keturių naudojamų IS duomenų saugos nuostatai bei šešių IS saugos politiką įgyvendinantys dokumentai – Veiklos tęstinumo valdymo planas, Naudotojų administravimo taisyklės, Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės (1.6 poskyris, 20 psl.).

REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

1. Parengti bendrą teisingumo ministro valdymo srities IT plėtros planą, kuris apimtų visus srities valstybės informacinius išteklius ir kuriame būtų numatytas Teisingumo ministerijos ir kitų ministerijų valdomų informacinių išteklių tvarkymo prioritetų ir krypčių suderinamumas, taip pat priemonės, užtikrinančios IT išteklių ir priemonių planavimo, skyrimo, vykdymo ir panaudojimo kontrolę (1.1 išvada).

2. Inventorizuoti valdymo srities informacinius išteklius, peržiūrėti jų valdymą reglamentuojančius aktus ir priimti sprendimus dėl šių aktų keitimo vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu (1.2 ir 4 išvados).
3. Sukurti organizacinę struktūrą, kuri spręstų pagrindinius IT strateginius ir IT valdymo uždavinius ir užtikrintų reikiamą visų lygių – vadovybės, visų teisingumo ministro valdymo sričių veiklos ir IT atstovavimą bei veiklų koordinavimą (1.3 išvada).
4. Siekiant užtikrinti teisingumo ministro valdymo srities įstaigų vykdomų IT projektų valdymo kokybę ir panaudoti pavaldžių įstaigų turimą IT projektų valdymo patirtį, patvirtinti bendrojo IT projektų valdymo principus (1.4 išvada).
5. Užtikrinanti IS atitiktis išoriniams reikalavimams kontrolę, mažinančią neatitikimų teisės aktams skaičių ir garantuojančią informacijos saugos reikalavimų laikymąsi (1.5, 2.3 ir 4 išvados).
6. Nustatyti teisingumo ministro valdymo srities informacinės architektūros modelį: suklasifikuoti visus srityje valdomus ir tvarkomus duomenis pagal svarbą ir apibrėžti jų vientisumo ir nuoseklumo principus (2.1–2.2 išvados).
7. Sukurti arba pritaikyti esamą IT turto ir paslaugų investicijų valdymui skirtą metodiką, kurioje būtų išsamai IT biudžeto sudarymo ir prioritetų nustatymo tvarka, IT investicijų kontrolės ir duodamos naudos analizės mechanizmas (3 išvada).
8. Pakeisti ministerijos IT investicijų planavimo ir skyrimo sistemą taip, kad visiems teisingumo ministro valdymo srities informaciniams ištekliams tenkančios investicijos būtų vertinamos taikant tinkamus kriterijus (3 išvada).

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas 2 priede.